

2.1.2 Samfundsøkonomisk kontekst og vigtigste fremtidige udvikling

DK2020-krav: Der skal være data, som viser kontekst og tendenser (hvis de er tilgængelige), herunder indikatorer eller oplysninger om kommunens sociale og økonomiske prioriteringer (fx ift. demografi, uddannelse, beskæftigelse, sundhed, økonomiske forhold).

Befolkningsudvikling

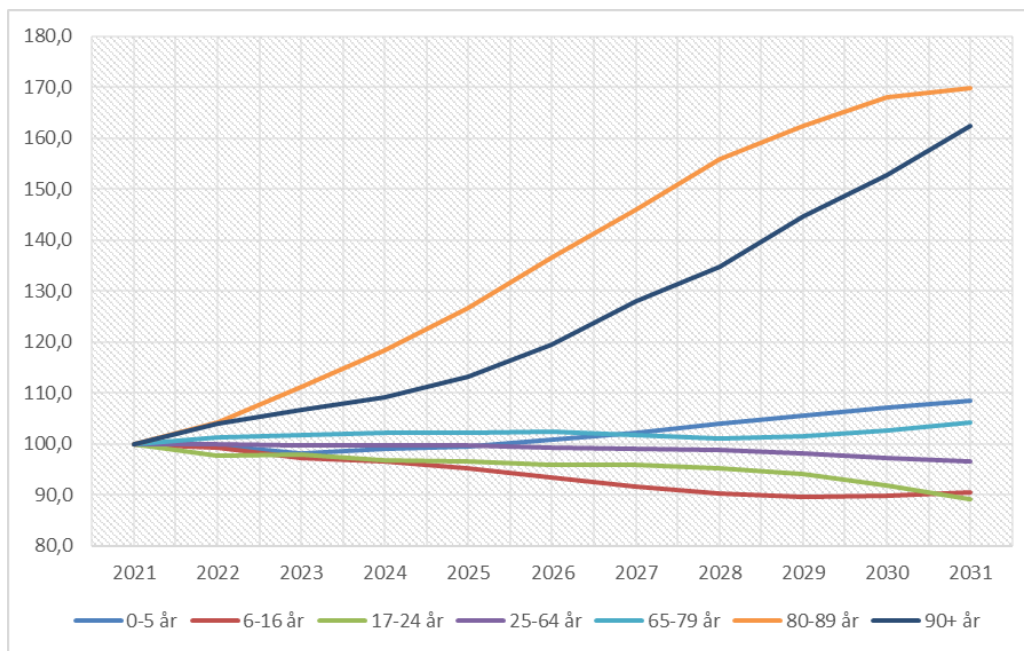
I de seneste 10 år har Odsherred Kommune haft en befolkningsstigning på 84 personer, dog med en del udsving igennem perioden med henholdsvis stigende og faldende folketal. Antallet af 0-5-årige er faldet med 357 børn og antal 6-16-årige er faldet med 713 børn og unge fra 2011-2021. Ligeledes er antallet af personer i den erhvervsaktive alder 17-64 år faldet med 1.540 personer. Antallet af ældre fra 65+-årige er derimod steget med 2.694 personer. Odsherred Kommune har en høj andel af personer uden for den erhvervsaktive alder. For hver 100 borgere i den erhvervsaktive alder, er der 85 borgere uden for den erhvervsaktive alder mod kun 63 sammenlignet med landsgennemsnittet.

Odsherred Kommune har en negativ fødselsbalance som følge af årlige dødsfald på næste 500 mod kun omkring 200 årlige fødsler. Stigning i befolkningen kommer derfor fra en positiv flyttebalance. Flyttebalancen for Odsherred Kommune viser en tendens, hvor folk flytter væk fra de store byer. Personer omkring København flytter vest på til bl.a. Odsherred Kommune. Den største nettotilflytning i Odsherred Kommune i 2020 kom fra København, hvor kommunen havde en positiv flyttebalance på 129 personer.

Odsherred Kommune udarbejder hvert år en befolkningsprognose. Det sker for at overvåge udviklingen i befolkningens størrelse og alderssammensætning, hvilket har stor betydning for kommunens økonomi og fysiske planlægning.

Efter en årrække med lav boligvækst, forventes antallet af nybyggede boliger i de kommende år at stige. Der er gang i en række byggerier bredt fordelt i kommunen. På baggrund af bl.a. boligudviklingen forventes folketallet frem mod 2031 at stige med 900 personer i Odsherred Kommune. Den største vækst forventes i aldersgrupperne 80-89-årige og 90+. Det skyldes at de ældre overgange er markant større end de yngre overgange, så antallet af borgere der hvert år kommer ind i ældre aldersgrupper, er flere end der rykker op i de yngre.

Procentvis ændring i befolkningsgrupper med 2021 som basisår

Odsherred skaber bosætning ved at gøre det attraktivt at bo, arbejde og leve i kommunen. Målgrupperne er børnefamilier, iværksættere og de aktive ældre. Især børnefamilier fra Hovedstadsområdet har været i fokus i de sidste års arbejde. Samtidig arbejdes der med tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft, især til de mange håndværksvirksomheder, personale i sundheds- og ældreplejen og pædagoger og lærer.

På Facebook-siden Vejen til Odsherred fortælles de gode historier fra Odsherreds tilflyttere og der er fokus på vejledning og råd til nye og potentielle tilflyttere. Det kan være i forhold til at få et netværk, en bolig eller job i Odsherred.

Nogle af Odsherreds styrker er de smukke naturområder, billige boliger, de engagerede lokalsamfund og et overraskende kulturliv, som også får betydning på grund af områdets mange besøgende og sommerhusejere. Der arbejdes derfor med at støtte og samarbejde med Odsherreds lokalsamfund om branding overfor nye tilflyttere, ligesom udviklingen af levende lokalsamfund på tværs af erhvervs-, bolig-, kultur- og foreningsliv er et vigtigt værktøj i bosætningsindsatsen.

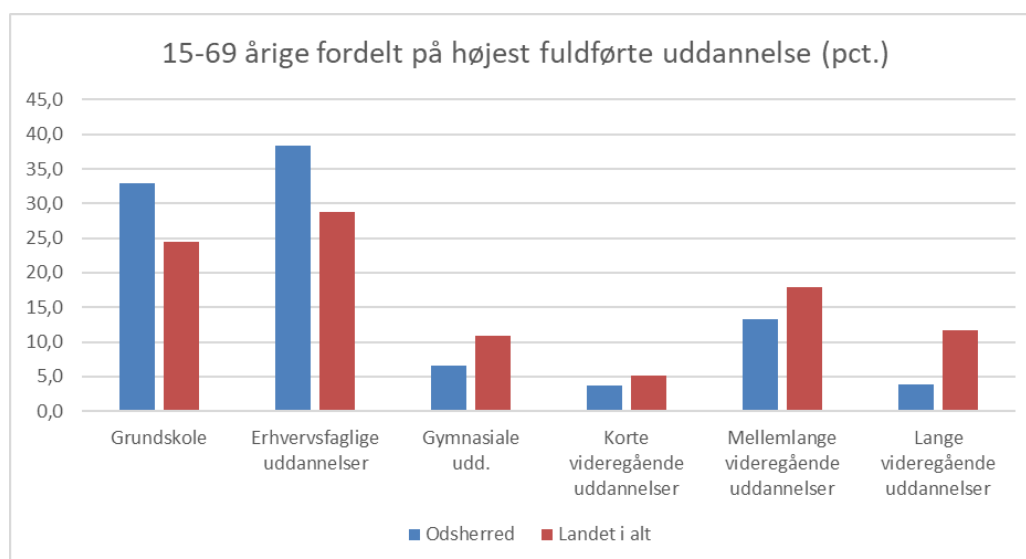
I de sidste 2 år har Odsherred været med i Det Sjællandske Bosætningsinitiativ, et regionalt udviklingsprojekt som skal styrke erhvervsudvikling og bosætning i Region Sjælland gennem samarbejde.

I denne forbindelse er der blandt andet arbejdet med et bedre datagrundlægg for bosætning, tiltrækningsaktiviteter målrettet Københavner børnefamilier, forsøgsprojekter om at skabe praktikpladser og boligadgang for studerende i Odsherred. Der er blandt andet afholdt en barselsevent i samarbejde med Arbejdernes Landsbank på Nørreport i København og en række webinarer under corona, som via et tilflytterpanel og forskellige ekspertoplæg har informeret om mulighederne i Odsherred.

Odsherred oplever en markant stigning af tilflyttere fra Hovedstadsområdet gennem de sidste to år. Måske er nogle af grundene til at finde i coronapandemien og tilknytningen til området, som mange Københavner har gennem deres eget eller familiens sommerhus. Tilflytningen sker for alle aldersgrupper - også for børnefamilier. Desværre er også fraflytningen steget og vi mister især de unge til nabokommunen Holbæk.

Uddannelse

I 2020 var 35,2 pct. af 16-30-årige i Odsherred Kommune uddannelsessøgende (personer, der er i gang med en uddannelse) mod 38,4 pct. sammenlignet med region Sjælland og 42,7 pct. for hele landet. Odsherred har en høj andel af lavt uddannet borgere i alderen 15-69 år med grundskolen (32,9 pct.) som højst fuldførte uddannelse. Næste 40 pct. af borgerne har en erhvervsfaglig uddannelse, hvorimod kun 3,8 pct. har en lang videregående uddannelse.

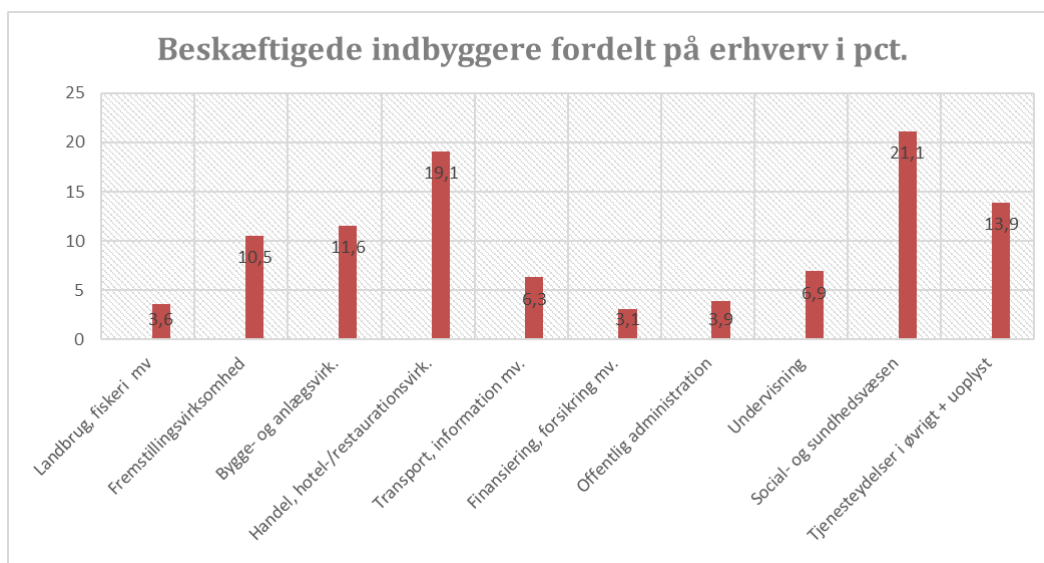
Den demografiske udvikling betyder at der bliver færre børn og unge i Odsherred hen over de næste 10 år. Samtidig vælger mange af kommunens unge i dag en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse udenfor kommunegrænsen. Det faldende elevgrundlag samt fraflytningen af unge til andre kommuner, presser ungdomsuddannelser i Odsherred Kommune, hvis de skal være bæredygtige i fremtiden. For at fastholde unge i Odsherred og få flere i uddannelse er Odsherreds Gymnasium og EUC Nordvestsjælland gået sammen om at samle deres lokaliteter i og omkring de eksisterende bygninger på Odsherreds Gymnasium i Asnæs - og samtidig investere i omegnen af 30 mio. kr. i at skabe nye attraktive fysiske rammer. Ambitionen er, at Campus Odsherred bliver valgt til af unge, fordi det er mere end blot et uddannelsessted, og skaber et godt ungdomsmiljø ved at åbne sig for foreninger, kulturaktører og borgere i den omkring liggende by. Campus Odsherred vil skabe stærke faglige og bæredygtige undervisningsmiljøer, hvor elever og lærere i dagligdagen vil møde hinanden og blive inspireret på tværs af uddannelser og faglighed. Udover at det vil resultere i en undervisning af høj kvalitet for de unge, så er det også den slags miljøer, der er attraktive at arbejde i. Det nye Campus Odsherred har også til hensigt at styrke rekruttering af lærere til Odsherred, og det vil igen give kommunens unge en endnu bedre uddannelse.

Beskæftigelse og Erhverv

Odsherred Kommune har en stor andel borgere som ligger uden for arbejdsstyrken i aldersgruppen 16-64 år. Andelen af borgere på førtidspension, efterløn og fleksydelse udgør 12,6 pct. i Odsherred mod 7,3 pct. på landsplan. Ydermere ligger kommunen også højere end landsgennemsnittet på andel af borgere der modtager kontanthjælp (ikke jobparate), sygedagpenge, revalideringsydelse mv., her udgør kommunens andel 7,2 pct. mod 5,6 pct. på landsplan. Det må forventes at kommunens andel borgere i alderen 16-64 år som ligger uden for arbejdsstyrken, vil have svært ved både økonomisk og ressourcemæssigt at foretage klimainvesteringer.

I forhold til ledighed i arbejdsstyrken har Odsherred kommune en lav ledighed på 3,1 pct. hvilket er 0,2 procentpoint under landsgennemsnittet. I arbejdsstyrken indgår ledige dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere som er registret jobparate og er i alderen 16-64 år.

I Odsherred kommune er der ca. 11.500 arbejdspladser, hvoraf ca. 1.500 personer er selvstændige og 10.000 lønmodtagerjobs (ca. 6.500 i den private sektor). En stor andel borgere i kommunen er beskæftiget indenfor social- og sundhedsvæsen samt handel, hotel-/restaurationsvirksomhed. Disse to erhverv beskæftiger tilsammen 40,2 pct. af beskæftigede indbyggere i Odsherred Kommune.

I Odsherred Kommune har turismen en stor indflydelse på økonomien, hvor den repræsenterer en årsomsætning på 1,7 mia. kr. og giver 1.900 årsværk i beskæftigelse. Odsherred har Region Sjællands største turismeomsætning og ligger på en 3. plads i Danmark, hvad angår turismens betydning for lokaløkonomien kun overgået af Fanø og Læsø.

Bolig og Transport

I Odsherred er der registreret over 37.000 boliger/ejendomme, heraf er ca. 23.800 sommerhuse, hvilket gør Odsherred til landets største sommerhus kommune. De mange fritidsborgere afspejles også i co2 regnskabet, som en gennemsnitlig udledning pr. fastboende borger, der er højere end landsgennemsnittet. Derfor retter en del af Klimaplanens indsatser sig også særligt mod sommerhusejerne og særligt energiforbruget i sommerhusene.

Der er registreret over 16.000 husstande i kommune, heraf bor ca. 2/3 dele i ejerbolig, flest i enfamiliehuse, mens den sidste 3. del bor til leje. Det har derfor været relevant at kigge på indsatser som rummer både energibesparelser i enfamiliehuse og i boligforeninger.

Ud af de ca. 16.000 husstande, har 13.500 egen bil. Heraf har knap 3000 husstande 2 personbiler. Tallene viser at egen bil er langt det foretrukne transportmiddel, hvilket også er forventeligt for en relativt stor landkommune. Dette har selvfølgelig betydning for indsatser på transportområdet. Særligt i forhold til at styrke den kollektive trafik.

Sundhed og Socioøkonomi

Odsherred kommune hører til en af de kommuner med den højeste andel indbygger med dårligt mentalt helbred. På baggrund af data fra Den Nationale Sundhedsprofil har NB Økonomi analyseret på seks forskellige kroniske sygdomme eller helbredsudfordringer og sammenlignet på tværs af kommunerne. De seks indikatorer er kronisk lungesygdom, psykiske lidelser af mere end seks måneders varighed, svær overvægt, diabetes, hjertekrampe og slidgigt. Den gennemsnitlige odds-ratio af de seks sundhedsfaktorer ligger på 1,24 i Odsherred Kommune i forhold til et landsgennemsnit på 1,0. På tværs af indikatorerne er kommunens bedste rangering en 55. plads, og den dårligste rangering er en 97. plads (Hvor 1 er landets laveste forekomst og 98 den højeste).

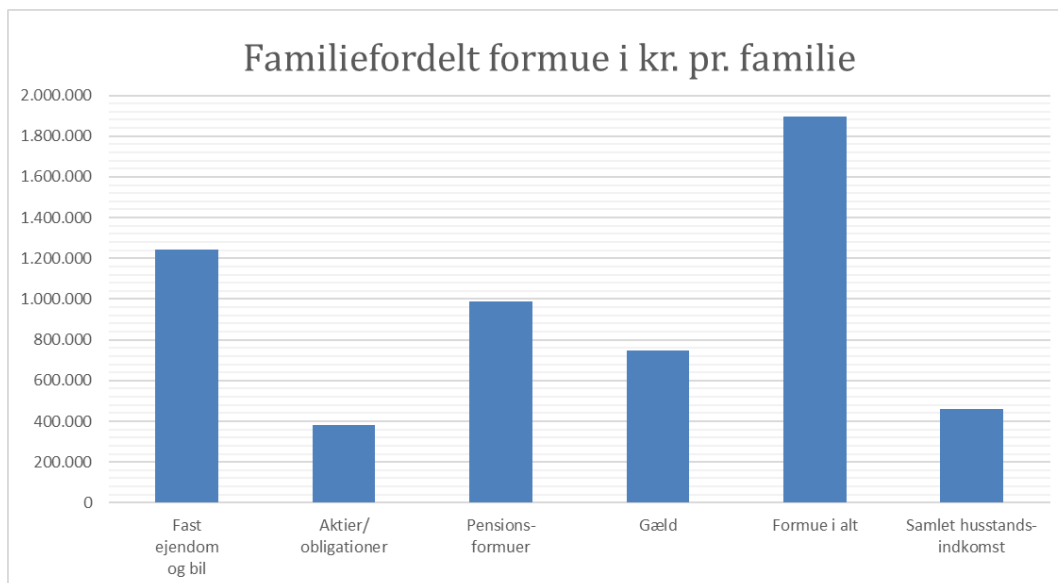
Odsherred Kommune indtager også en 74. plads (ud af 98) i forhold til størst andel af udsatte børn og unge i alderen 0-22. I Odsherred kommune er andelen 4,40 pct. mod et landsgennemsnit på 3,32 pct.

I forholdt til det socioøkonomiske indeks indtager Odsherred Kommune en 88. plads (ud af 98) med et indeks på 1,25 og et gennemsnitlig udgiftsbehov på 72.563 (2021) pr. indbygger. Det socioøkonomiske indeks måler kommunens relative udgiftsbehov i forhold til andre kommuner på basis af en række socioøkonomiske kriterier, der indgår med forskellig vægt i beregningen. Det er kriterier som f.eks. 'Antal 20-59-årige uden beskæftigelse' og 'Antal psykiatriske patienter'. En værdi over 1 betyder, at kommunen har et større udgiftsbehov relativt til gennemsnittet af kommunerne.

Det høje udgiftsbehov set i sammenhæng med den store andel af borgere på førtidspension, efterløn og fleksydelse, bevidner om at kommunen har en gruppe borgere som vil have svært ved at finde ressourcer til klimainvesteringer.

Økonomi og Formue

Borgerne i Odsherred Kommune havde i 2020 en gennemsnitlig skattepligtig indkomst på 0,223 mio. kr. pr. person. Danmarks statistik udarbejdede i 2019 en analyse over danskernes formuer fordelt på familier. Den gennemsnitlige formue pr. familie i Odsherred udgjorde 1,9 mio. kr. (aktiver-gæld). Familier i Odsherred bestod i 2019 af 18.284 personer.

Familier i Odsherred havde i 2019 en gennemsnitlig formue i fast ejendom på 1,2 mio. kr. værdipapir på 0,4 mio. kr. og pensionsopsparing på 1,0 mio. kr. Den gennemsnitlige gæld udgjorde 0,7 mio. kr., hvilket giver familierne en netto formue på 1,9 mio. kr. Den gennemsnitlige husstandsindkomst før skat udgjorde 0,462 mio. kr.

Analysen giver en indikation af, at på trods af et højt socioøkonomisk udgiftsbehov mv., har den gennemsnitlige familie i Odsherred Kommune en opsparet formue og derved mulighed for at foretage klimavenlige investeringer.

Klimainsat i Odsherred

Udbredelse af fjernvarme

I Odsherred Kommune udgør olieopvarmning ca. 25 % af det samlede varmeforbrug og er dermed en primære varmekilde i kommunen. I Odsherred Kommunes Strategiske Energiplan 2015 er det derfor målsætningen at omlægge private boliger med oliefyr for herved at reducere CO₂-udledningen i kommunen. Rørvig er den landsby i kommunen, som har det største potentiale både for at lave en fælles løsning og i forhold til antallet af oliefyr, der udfases og dermed også mængden af CO₂ der reduceres. Odsherred Forsyning har i 2021 fået godkendt projekt og garantistillelse til opførelse af fjernvarme i Rørvig. Forsyningsområdet indeholder 700 ejendomme, hvoraf i omegnen af 300 er olieopvarmet. Etableringen af fjernvarme i Rørvig vil både reducere mængden af CO₂ og give indbyggerne i området mulighed for en billigere varmekilde.

Odsherred Forsyning arbejder også på etablering af fjernvarme i den sydlige del af Odsherred Kommune. Det vil give mulighed for ca. 2.600 borgere at konvertere fra individuel varmforsyning til fjernvarme. Varmeforsyningen i Odsherred Syd er i dag primært dækket af individuelle naturgas og oliefyr. Midt i området ligger Fårevejle Renseanlæg, der i fremtiden er planlagt til at blive udbygget og modtage en større mængde spildevand fra de omkringliggende områder. Ved at anlægge fjernvarmeforsyning i området, er der derfor mulighed for at udnytte varmen i spildevandet fra Fårevejle Renseanlæg samt udeluften til opvarmning i området ved etablering af store varmepumpeanlæg. Ved dette projekt kan det eksisterende spildevand fra renseanlægget samt udeluft altså udnyttes til at levere fjernvarme som kan erstatte brugen af

fossile energikilder til varmeforsyning. Dette vil både give en reduktion i udledningen fra fossile brændsler og samtidigt en reduktion i omkostninger for varmeforbrugerne.

Odsherred Kommune undersøger mulighederne for cirkulært byggeri

Odsherred Kommune er en del af projektet Circular Builders, som er delfinansieret af den europæiske regionaludviklingsfond gennem Interreg-ÖKS og Region Sjælland. Projektets overordnede formål er udvikle og forankre løsninger for cirkulært byggeri og derigennem nedbringes forbruget af energi og jomfruelige råstoffer samt udledningen af CO₂. Odsherred Kommune har forskellige delprojekter i Circular Builders-projektet:

På kommunens genbrugsstationer er der blevet arbejdet på at udvikle en løsning til genanvendelse af flamingo (EPS). Det er sket i samarbejde med den lokale virksomhed Shark Containers A/S. På Fårevejle Genbrugsstation er der fra juni - november 2021 blevet komprimeret 27 paller flamingo, som er blevet genanvendt fremfor at blive brændt af.

Som en anden del af projektet, samarbejder Odsherred Kommune med Vig Festival om muligheden for at bygge udvalgte dele af festivalen med genbrugsmaterialer. Desuden arbejdes der med at undersøge, hvordan andre bæredygtige initiativer kan indtænkes i festivalen.

I 2022 vil Odsherred Kommune også facilitere dialoger med lokale håndværkere, om hvordan overskuds- og brugte materialer kan genbruges fremfor, at de ender som affald.

Kilder

www.statistikbanken.dk tabel: FORMUE2, EJDFOE1

www.nb-okonomi.dk artikel: <https://www.nb-okonomi.dk/2021/11/19/markant-skaevhed-i-sundhedsbyrden-paa-tvaers-af-kommuner/>

www.noegletal.dk

www.odsherred.dk/politik/kommunens-oekonomi/noegletal tabel: 2.80, 2.30, 2.90

Odsherred kommunes hjemmeside:

www.odsherred.dk/din-kommune/fakta-om-odsherred

www.odsherred.dk/nyheder/turisme-og-geoparkstrategi-skal-skabe-flere-hundrede-nye-jobs

https://www.odsherred.dk/sites/default/files/PDF/strategisk_energiplan_2015_sje_0.pdf

Odsherred kommunes egen befolkningsprognose